

Бюлетин №1/2018

СМЕТНА ПАЛАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Сметната палата предостави на Народното събрание актуални данни за състоянието на отчетността и ефективността на различни системи и организации в публичния сектор през 2017 г.

Сметната палата внесе Отчета за дейността си през 2017 г. в 44-то Народно събрание и спази изискванията на чл. 64, ал. 1 от Закона за Сметната палата.

И през изминалата година Сметната палата работи активно за подобряването на отчетността в публичния сектор и в полза на гражданите и обществото. Институцията продължи да подкрепя националните усилия за постигане на ускорен икономически растеж и за повишаване на жизнения стандарт на българските граждани като съдейства за отстраняване на слабости и за по-доброто управление на публичния сектор.

Отчетът обобщава установените факти и направените изводи в одитните доклади за извършените 292 финансови одита, 26 одита за съответствие, 10 одита на изпълнението и 11 специфични одита.

В резултат на финансовите одити на ГФО са коригирани отклонения във финансовите отчети на бюджетните предприятия в размер на 3,6 млрд. лв., което е с 42% повече в сравнение с коригираните отклонения през предходната година.

За установени нарушения и за предприемане на действия за изпълнение на препоръките на Сметната палата, 12 одитни доклада са изпратени на Министерския съвет, други 46 – до председатели на общински съвети, а 6 са адресирани до Агенцията за държавна финансова инспекция.

През 2017 г. с решение на Сметната палата седем одитни доклада, при които има

съмнение за наличие на данни за престъпление, са изпратени на Прокуратурата на Република България.

Увеличава се относителният дял на изпълнените препоръки, което е показателно за публичната ефективност на Сметната палата.

2017

ОТЧЕТ
за дейността на
Сметната палата на
Република България

Усъвършенства се и се развива професионалният и административният капацитет на институцията, както и международният обмен на знания и прилагането на добри одиторски практики.

Сметната палата се включи в следните международни паралелни одити:

- кооперативен одит на Работната група по одит на околната среда към ЕВРОСАЙ за качеството на въздуха;
- кооперативен одит на Работната група по одит на околната среда към ЕВРОСАЙ за енергийна ефективност в публичния сектор;
- одит за по-добро оползотворяване на познанията за конкурентоспособност – разкриване на добри практики относно системите за управление на кариерната реализация на завършилите висше образование.

Българските одитори участват като наблюдатели в подготовката и провеждането на одитни мисии на Европейската сметна палата у нас. Представители на Сметната палата взеха участие също в международни семинари, конференции, обучения и срещи за споделяне на опит.

Подписано бе споразумение за създаването на консорциум между Върховните одитни институции на Хърватия и България, който изпълнява дейностите по финансиран от ЕС

туининг проект МК 13 IPA FI 01 17 R „Понататъшно подобряване на административния капацитет и ефективността на външния одит на Сметната палата“ в подкрепа на модерното развитие на Върховната одитна институция на Македония. За ръководител на проекта е предпочетена българската Сметна палата. Така за първи път наша администрация спечели да е ръководител на туининг проект със средства от ЕС.

Висока оценка за Сметната палата е и фактът, че институцията бе избрана за одитор на ЕВРОСАЙ – организацията на Върховните одитни институции на 49 страни от Европа и Европейската сметна палата, за периода 2017-2019 г.

Отчетът за дейността на Сметната палата на Република България за 2017 г. предоставя богата актуална информация за състоянието на отчетността и за ефективността в работата на различни системи и организации в публичния сектор и е надежден източник в подкрепа на парламентарния контрол.

Сметната палата внесе в Народното събрание докладите със становища по отчетите за изпълнението на държавния бюджет, бюджетите на ДОО и НЗОК и бюджетните разходи на БНБ

Сметната палата внесе в Народното събрание докладите със становища по отчетите за изпълнението на държавния бюджет, по бюджета на държавното обществено осигуряване, по бюджета на Националната здравноосигурителна каса и по бюджетните разходи на БНБ за 2017 г. По Закон Сметната палата е длъжна да внесе в парламента четирите одитни доклада със становищата си по тях, а Народното събрание разглежда докладите в тримесечен срок от внасянето им.

Сметната палата изразява становище, че Отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2017 г. е изготвен и представен при спазване на изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите. Прилаганите процедури за мониторинг са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

По отчета за изпълнението на бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2017 г. Сметната палата изразява становище, че той съответства на структурата и показателите на Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за

2017 г. Отчетените приходи, разходи и трансфери съответстват на нормативно определените в Закона за здравното осигуряване. Изпълнението на бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2017 г. е отчетено в съответствие с показателите на Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2017 г. Извършените през годината промени между елементите на разходите и трансферите в рамките на определения бюджет и увеличението на приходите и разходите от преизпълнението на здравноосигурителните приходи са в съответствие с нормативните изисквания.

Отчетът за изпълнението на бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2017 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2017 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

Становището на Сметната палата по бюджетните разходи на Българската народна банка и тяхното управление за 2017 г. е, че управленските решения и действия, свързани с изпълнението на процесите по планиране, извършване и отчитане на бюджетните разходи на БНБ за 2017 г., са в съответствие с правната рамка. Бюджетните разходи на БНБ,

в общ размер на 81 069 хил. лв., са извършени в рамките на стойностните лимити на отделните разходни показатели, утвърдени от Управителния съвет на БНБ и заложи в бюджета на Банката за 2017 г.

Отчетът за изпълнението на бюджетните разходи на БНБ за 2017 г. е изготвен в

съответствие с изискванията на нормативните и вътрешни актове във всички съществени аспекти и съдържа вярна и точна информация за изпълнението на разходните показатели по раздел I „Разходи за издръжка на БНБ“ и раздел II „Инвестиционна програма на БНБ“ от бюджета на БНБ.

Стратегията за развитие на Сметната палата 2018 - 2022 г. – нови хоризонти и предизвикателства

Сметната палата на Република България прие Стратегията за развитие за периода 2018 – 2022 г. При изготвянето ѝ са приложени най-добрите международни практики - Методология за стратегическо планиране и Наръчник за извършване на оценка за потребностите от изграждане на капацитет във ВОИ, разработени от Инициативата на ИНТОСАЙ за развитие (IDI). Използваният структуриран подход на планиране позволи на Сметната палата да идентифицира аспектите от своята дейност, които е необходимо да бъдат усъвършенствани в съответствие с международните стандарти и добри практики при управлението и организацията на работата на Върховните одитни институции.

Сметната палата си постави 16 стратегически цели за периода до 2022 г., в рамките на три стратегически приоритетни области - независим ефективен и ефикасен одит в публичния сектор, изграждане на ефективно функционираща система за управление на човешките ресурси, осигуряваща високо квалифицирани, мотивирани и почтени служители, и утвърждаването на Сметната палата като

пример за институция, която допринася за подобряването на управлението и отчетността в публичния сектор, като отчита очакванията на заинтересованите страни.

Сред стратегическите цели са актуализиране и въвеждане на подходящи процедури и инструменти, включително одитни методологии, продължаващо прилагане на специализирани одитни софтуери във всички одити, надграждане на системата за осигуряване на качеството на

одитната дейност и изграждане на система за външен контрол на качеството на одитната дейност.

Други стратегически цели са оповестяване на одитните доклади по подходящ начин и на разбираем и ясен за заинтересованите лица език, активизиране и разширяване на участието в инициативи на международната

одиторска общност, подобряване на взаимодействието с Народното събрание и другите заинтересовани потребители на информацията от одитните доклади, поддържане на институционална култура, насърчаваща развитието на професионалния капацитет на служителите и толерираща положените усилия, принос и лоялност към Сметната палата и др.

Наша иновация дава цялостна картина на отчетността в публичния сектор

Сметната палата изготвя обобщен доклад за финансовите одити, коригирани отклонения във финансовите отчети на бюджетните предприятия за 2016 г. общо в размер на 3,6 млрд. лв.

По време на финансовите одити през 2017 г. са коригирани грешки в отчетите на министерства, ведомства, държавни висши училища и общини за 3.6 млрд. лв.

Сметната палата прие Доклад за резултатите от финансовите одити, осъществени през 2017 г. , който обобщава изводите и становищата със заключения за заверките на годишните финансови отчети на министерства, ведомства, държавни висши училища и общини за 2016 г.

Значителен брой – 90% от всички финансови отчети, са заверени без резерви (212 становища) или без резерви с обръщане на внимание (56 становища), което означава, че няма съществени отклонения от нормативните изисквания за финансово отчитане. Високият процент на този вид заверки се дължи на това, че одиторите на Сметната палата съдействат да се коригират още по време на финансовите одити отклонения – т.е. грешки и неправилни отчитания, които изкривяват финансовия

The BNAO completed a comprehensive report on the results of 292 financial audits carried out in 2017.

The report summarizes the conclusions and the opinions on the certification of the annual financial statements for 2016 of the ministries and budget organisations, state universities and municipalities.

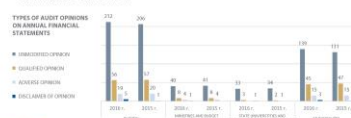
THE REPORT PROVIDES:

- information on the state of the public sector accountability;
- financial information for a wide range of users;
- information on the necessary legislative improvements in public sector governance;
- a reliable basis for decision-making at institutional, regional and national level.

THE RESULTS:

- The financial audits in 2017, led to corrections of errors in the financial reports amounting to BGN 3.6 billion, which is with 42% more than the deviations corrected in 2016. To a large extent, this difference is due to improvements in the audit methodology. Objective of the corrections: the annual financial statements to give a true and fair view for the financial state and performance of budget organisations.
- Improved accountability - 90% of the total number of the opinions on the financial statements are unmodified:

THE LEGAL FRAMEWORK

The Bulgarian National Audit Office carries out financial audits in accordance with the National Audit Office Act, the International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs) and the BNAO Manual on ISSAI implementation.

The BNAO has further developed its methodology for summing up the deviations identified. Thus the benefits and effects of the financial audits are presented in a clearer and more comprehensive manner.

TWO MAIN WEAKNESSES IDENTIFIED:

- The requirements for financial reporting of budget enterprises are developed on the basis of accounting standards for the private sector;

- Lack of consolidated financial reporting framework, but application of numerous general and individual reporting guidelines, issued by the Ministry of Finance.

The BNAO recommends:

- The financial reporting framework in the Republic of Bulgaria to be reconsidered and to start sooner with the preparations for the adoption of the International Public Sector Accounting Standards or of the European Public Sector Accounting Standards.

The report is discussed by the Budget Committee of the 44th National Assembly of the Republic of Bulgaria. It is submitted to the Ministry of Finance to consider the necessary steps aiming at improving the public sector accountability.

The report is published on the BNAO website: www.bulnao.government.bg

отчет. Целта на корекциите е годишният финансов отчет да дава вярна и честна

представа за финансовото състояние и резултатите от дейността на бюджетната организация, а оттам да бъде и надеждна база за вземане на управленски решения на институционално, регионално и национално ниво. В резултат на тези усилия на Сметната палата са коригирани отклонения във финансовите отчети на бюджетните предприятия за 2016 г. общо в размер на 3,6 млрд. лв., което е с 42% повече в сравнение с коригираните отклонения за 2015 г.

Отказана е заверка на годишните финансови отчети за 2016 г. на една държавна агенция, един университет и три общини. С резерви са заверени годишните финансови отчети на 4 министерства и на 15 общини.

Становищата с резерви са най-много при финансовите одити на годишните финансови отчети на общините, което е индикатор за недостатъчния им административен капацитет и неефективният вътрешен контрол по отношение на финансовата отчетност.

Най-често установяваните слабости при изготвяне на финансовия отчет:

Не се капитализират инфраструктурните обекти, земи, гори и трайни насаждения, активи с художествена и историческа стойност;

Неправилно се осчетоводяват получените и разходвани средства по програми на ЕС;

Не се спазва задължението за преглед за обезценка на дълготрайните активи и за провизиране на вземанията в зависимост от степента на събираемост;

Не се отчитат задбалансово поетите и реализирани ангажменти и възникналите

нови ангажменти за разходи, условни вземания и задължения;

Не се провежда пълна годишна инвентаризация на активите и пасивите във връзка с изготвянето на ГФО.

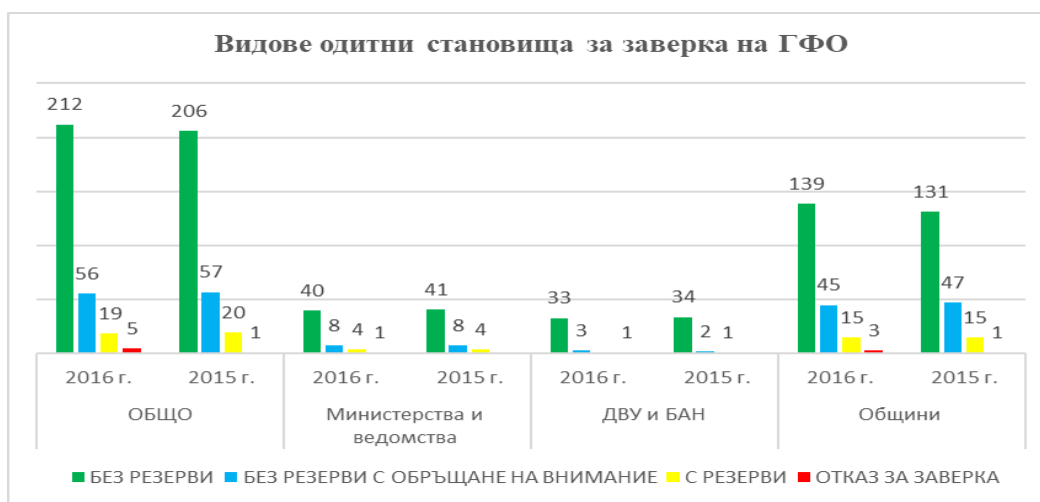
В Доклада е анализирано състоянието на рамката за финансово отчитане в България и перспективите пред нейното развитие.

Иновацията бе представена по време на тазгодишната среща на Контактния комитет на ВОИ на държавите членки на ЕС и ЕСП. Сътрудничеството между ВОИ на Европейския съюз се осъществява в рамките на Контактния комитет, който се състои от ръководителите на ВОИ на държавите – членки на ЕС.

Сметната палата подкрепя приемането на консолидирана рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която да замени действащата в момента рамка, състояща се от множество общи и индивидуални указания за осъществяване на отчетността.

Сметната палата подкрепя инициативата за създаване и приемане на Европейски счетоводни стандарти в публичния сектор, с което ще се повиши качеството и прозрачността на финансовото отчитане в публичния сектор и ще се създадат условия за постигане на по-добро финансово управление на обществените ресурси и публичния дълг.

Сметната палата ще подкрепя усилията на Министерство на финансите за модернизиране на счетоводството в публичния сектор и ще продължава да дава обективна оценка на степента на развитие на финансовата отчетност.

Международната конференция „Ролята на ВОИ за засилване на отчетността, прозрачността и интегритета в публичния сектор“ – протегнатата ръка към Западните Балкани

Сметната палата на Република България организира международна конференция на високо равнище на тема „Ролята на Върховните одитни институции за засилване на отчетността, прозрачността и интегритета в публичния сектор“, в рамките на Българското

членки на ЕС, и Европейската сметна палата, както и на страни кандидатки за членство и потенциални кандидатки за членство.

Целта на конференцията бе участниците да споделят своя опит и водещи практики в

председателство на Съвета на Европейския съюз, която се проведе през май 2018 г. в София. В конференцията взеха участие президенти и представители на ВОИ от 26 европейски страни, сред които 19 страни

прилагането на принципите на доброто управление в публичния сектор, насочено към подобряване на живота на гражданите и оправдаване на тяхното доверие в институциите.

Конференцията протече в четири основни панела – институционалната независимост като ключов фактор за ефективността на ВОИ, извършването на одити, които добавят стойност, модернизацията на административния капацитет на ВОИ и комуникацията със заинтересованите страни и повишаването на доверието на гражданите. Състоя се и дискуссионен форум за това как Върховната одитна институция да бъде

пример за добро управление за другите бюджетни организации. Във всеки от панелите Върховна одитна институция на държава членка на ЕС представи добрите практики и постижения в съответната област, а ВОИ на страна кандидатка или потенциална кандидатка за членство в ЕС запозна колегите си със своята позиция относно предизвикателствата, пред които е изправена.

СРЕД ОСНОВНИТЕ ПОСЛАНИЯ :

Само независими ВОИ могат да играят важна роля в повишаването на ефикасността, отчетността, ефективността и прозрачността на публичната администрация.

Независимостта на ВОИ е в основата на функционирането на държавите. Тя подпомага парламентите в тяхната надзорна и контролна функция и е гарантирана само ако е установена със закон и е залегнала в Конституцията.

Финансовата зависимост, както и несъответствието между нарастването на правомощията и отпуснатите финансови ресурси, са основни проблеми, които ограничават дейността на ВОИ.

От значение са не само адекватните правила и процедури в одитната дейност, но и споделените ценности и прилагането на принципите за почтеност и етика.

България е убедена в европейската перспектива на своите съседи от региона и подкрепя усилията им да осъществят необходимите реформи. Тези реформи са не само отговор на изискванията за членство в ЕС, но са предназначени основно за повишаване на благосъстоянието на гражданите на тези страни.

ВОИ на държавите кандидатки и потенциални кандидатки за членство не са безпристрастен наблюдател на предприєдинителния процес. Тяхната роля е ключова, защото дават независими оценки на провежданите реформи от правителствата, и препоръки за активизиране на усилията и работата на институциите. По този начин ВОИ се явяват една от движещите сили на промените и са своеобразен гарант, че целите ще бъдат постигнати, заяви по време на конференцията председателят на Сметната палата Цветан Цветков.

Проектът за по-нататъшно подобряване на административния капацитет и ефективността на външния одит на Сметната палата на Македония – ярък пример за европейска солидарност

В началото на януари 2018 г. стартира проектът „По-нататъшно подобряване на административния капацитет и ефективността на външния одит на Сметната палата“. Проектът се осъществява от Сметната палата на Република България с млади партньор Сметната палата на Република Хърватия.

Главната цел на проекта е по-нататъшно подобряване на административния капацитет и ефикасността на Сметната палата на Република Македония.

Проектът е финансиран с бюджет от 1,4 млн. евро, като 95% от тях са от ЕС и 5% национално финансиране от Македония и трябва да се изпълни за 21 месеца.

Проектът се провежда в четири компонента: По-нататъшно подобряване на одитния процес в съответствие с международните одитни стандарти, укрепване на одитния капацитет, подобряване на взаимодействието с парламента и подобряване на системите за ИТ комуникация и за човешките ресурси. Одитори и експерти от Върховните одитни институции на България и Хърватия и Европейската сметна палата участват в

провеждането на дейностите и споделят своите знания и най-добри европейски практики с македонските си колеги.

Този проект е ярък пример за европейска солидарност, при която Европейският съюз с одитни финансови предприєдинителни инструменти дава възможност на страните да подобрят работата на държавната си администрация и националните институции. Подобряването на работата на институциите от своя страна води до подобряването на живота на гражданите и това е мисията на модерната Върховна одитна институция, посочи при откриването на проекта г-н Цветков.

Сметната палата на Република Македония има и друга мисия – да помогне за изпълнението на плана за реформи на

страната и по тази причина в проекта е предвиден специален компонент за укрепване на взаимодействието между Сметната палата и парламента.

„Надяваме се това да е нашият принос в подпомагането на една от институциите на Република Македония като част от общите усилия на страната за членство в ЕС“, каза още г-н Цветков.

Досега са преминали около 20 успешни мисии в рамките на туининг проекта и по четирите компонента. Споделянето на опит продължава.

Споделихме опит за взаимодействието между ВОИ и парламента

Делегация от Република Македония, водена от Назер Адеми, и.д. Генерален одитор, бе на посещение с учебна цел в Сметната палата на Република България в рамките на туининг проекта “По-нататъшно развитие на административния капацитет и ефективност на одитната дейност на Сметната палата на Македония”, Компонент 3: Взаимодействие между ВОИ и парламента по отношение на одитните доклади.

От българска страна на професионалните срещи присъстваха председателят на българската Сметна палата Цветан Цветков, заместник-председателят Тошко Тодоров и членът ѝ Емил Евлогиев, както и председателят на палатата в първия мандат след възстановяването ѝ – доц. Георги Николов.

В презентацията си г-н Цветков обясни моделът на открито управление на

българската Сметна палата, а също и основните стълбове на всяка Върховна одитна институция: независимост, професионална компетентност, качество на одитите и представянето на резултатите от тях. Доц. Николов разказа за началото на сътрудничеството на Сметната палата с Народното събрание, когато започва изграждането на институцията след близо 50-годишно прекъсване на дейността ѝ. Направени бяха презентации за изготвянето на одитните доклади, които се внасят в Народното събрание, за представянето на резултатите от одитите на изпълнението, за изготвянето на отчетите за дейността на Сметната палата.

Делегацията се среща с председателите на Комисията по бюджет и финанси - Менда Стоянова, и на Постоянно действаща подкомисия по отчетност на публичния сектор - Мария Илиева. Върховните одитори от

Македония бяха информирани как си взаимодействат Народното събрание и Сметната палата. На срещата в българския парламент се присъединиха и членовете на Комисията по бюджет и финанси в македонския парламент Рексаил Измаили и Диме Велковски, тук бе и съветничката към Комисията - Оливера Тренговска.

Сметната палата се намира на най-високо равнище като контролен орган, проверяващ изразходването на бюджетни средства, посочи Менда Стоянова. Одитните доклади и годишните отчети служат за нови законодателни решения с цел подобряване на ефективността при изразходването на бюджетните средства, обясни тя.

Делегацията се срещна и с Комисията за наблюдение на приходните агенции и борба със сивата икономика и контрабандата и

Групата за приятелство България – Македония в 44-то Народно събрание. Българските парламентаристи заявиха категоричната си подкрепа за интеграцията и приобщаването на Македония към Европейския съюз.

Сътрудничество между Сметната палата, Института на дипломирани експерт-счетоводители (ИДЕС) и Института на вътрешните одитори в България (ИВОБ) не само подкрепя одиторската професия, но е полезно за развитието на нормативната база в тази област, за обмена на опит и практики и в крайна сметка - за осъществяването на по-ефикасен финансов контрол в защита на държавата и гражданите. Около това се обединиха членовете на Сметната палата Емил Евлогиев и проф. Георги Иванов, споделяйки българския опит на македонските колеги.

КООПЕРАТИВНИ ОДИТИ

**Над 4 милиона млади европейци нямат работа, установиха
българската Сметна палата и още 13 ВОИ в Европа**

Над 4 милиона млади европейци не са успели да си намерят работа през 2016 г., а процентът на тези от тях, които имат перспектива за дългосрочна безработица, остава висок. Това е записано в сборник, изготвен от Контактния комитет на върховните одитни институции в ЕС и публикуван едновременно от Европейската сметна палата и другите одитни институции.

Одитният сборник „Младежката безработица и интеграцията на младите хора на пазара на труда“ съдържа преглед на дейността на одиторите в публичния сектор в ЕС за мерките за борба с младежката безработица и за насърчаване на интеграцията на младите хора на пазара на труда. Одитният сборник се основава на одитни доклади на българската Сметна палата и на ВОИ на още 12 държави членки на ЕС - Белгия, Германия, Италия, Литва, Люксембург, Малта, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Словакия, Унгария, Франция, както и на ЕСП. Одитните доклади са изготвени в периода 2013—2017 г.

В одитния сборник са включени и резултатите от извършения одит на изпълнение от българската Сметна палата „Мониторинг на реализацията и миграцията на завършилите висше образование“ за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2015 г.

В сборника са публикувани и препоръките на българската Сметна палата, дадени към министъра на труда и социалната политика и министъра на образованието и науката.

Младежката безработица е сред челните задачи на повечето държави членки на ЕС и европейските институции. Проблемите на младежката безработица са от компетентността предимно на националните правителства и регионалните органи. ЕС обаче също подпомага и допълва техните усилия.

Поддържането на високо ниво на заетост е ключова цел от стратегията „Европа 2020“ на Европейския съюз и държавите членки инвестират публични средства със значителен размер в борбата с младежката безработица и за създаване на работни места. Тези инвестиции често се подпомагат със средства от фондовете на ЕС.

Одитният сборник разкрива допълнителна информация относно последните тенденции в младежката безработица в Европа и ролята на ЕС и държавите членки за противодействие в тази насока. Също така той илюстрира как одиторите в публичния сектор в държавите членки на ЕС са подпомогнали дейността по следене за ефективно изразходване на националните средства и средствата на ЕС, отпуснати за справяне с младежката безработица.

Правителствата биха могли да направят много повече в областта на енергийната ефективност на сградите в публичния сектор

Осем европейски върховни одитни институции, включително и българската Сметна палата, извършиха кооперативен одит за енергийната ефективност на сградите в публичния сектор.

Одитът е в рамките на Работната група за одит на околната среда към Европейската организация за върховни одитни институции. (EUROSAI WGEA). Установено е, че усилията за изпълнение на водещата роля на публичния сектор в областта на енергийната ефективност на сградите - основно изискване на Директивата за енергийна ефективност - трябва да бъдат по-големи и по-систематични, се посочва в обобщен доклад.

В кооперативния одит на енергийната ефективност на сградите в публичния сектор участваха Върховните одитни институции на регион Фландрия в Белгия, България, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Португалия и Словакия. Целта на одита е да се определи до каква степен страните участнички са изпълнили съответните изисквания на Директивата за енергийните характеристики на сградите в Европейския съюз и Директивата за енергийна ефективност.

Сградите представляват приблизително 40% от потреблението на енергия и 36% от емисиите на въглероден диоксид в Европейския съюз. Докато приблизително една трета от сградния фонд на ЕС е на повече от 50 години, само 0,4 - 1,2% се ремонтират всяка година. Публичните или обитавани сгради представляват около 10-12% от площта на сградния фонд на ЕС. Поради това в тази област се очаква да има значителен потенциал за спестяване на енергия. Общественият сектор може да бъде водещ в

усилията за повишаване на степента на обновяване, като даде приоритет на енергийната ефективност в собствените си сгради и по този начин насърчи създаването на необходимото ноу-хау по отношение на новите технологии и методите на изграждане.

В своите национални одитни доклади, участващите ВОИ препоръчват да се извърши систематично и подобро планиране, както и да се изготвят подробни стратегии за повишаване на енергийната ефективност на сградите от публичния сектор.

ВОИ също така заявяват, че прилагането на програми за енергийна ефективност може да бъде по-ефикасно и ефективно. Освен това участващите ВОИ отбелязват, че дейностите по наблюдение и контрол следва да бъдат по-систематични. Резултатите от тях трябва да бъдат анализирани и да бъдат предприети мерки за отстраняване на всякакви недостатъци.

Друг важен въпрос, който проверяващите ВОИ повдигат, е необходимостта от по-добро финансиране на мерките за енергийна ефективност. Това включва повече

информация относно възможностите за финансиране, както и по-голяма амбиция при разработването на мерки.

В рамките на кооперативния одит българската Сметна палата извърши одит на изпълнението „Енергийна ефективност на сградите, притежавани и ползвани от органите на централната и местната власт“ за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2016 г.

Основният извод от одита е, че българските власти са предприели стъпки за постигане на

заложените цели за подобряване на енергийните характеристики на сградите-държавна собственост, използвани от държавната администрация, но са необходими допълнителни усилия за преодоляване на констатираните слабости.

Българската Сметна палата е дала 8 препоръки за отстраняването на слабостите към министрите на енергетиката и на регионалното развитие и изпълнителния директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие.

Необходими са още усилия от държавните и общинските органи за качеството на въздуха

Сметната палата извърши одит на изпълнението „Ефективност и ефикасност на мерките, предприети от националните и местните власти за борба срещу основните източници на замърсяване на атмосферния въздух в големите градове“ за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2016 г.

Одитът е част от кооперативен одит на Работната група по одит на околната среда към ЕВРОСАЙ (професионалната организация на сметните палати в Европа, включително Европейската сметна палата). Освен българската Сметна палата одит на качеството на въздуха в своите страни в рамките на кооперативния одит извършиха Върховните одитни институции на Албания, Естония, Грузия, Израел, Испания, Косово, Македония, Молдова, Полша, Румъния, Словакия, Унгария, Холандия, Швейцария и Европейската сметна палата.

По данни на Изпълнителната агенция по околна среда през 2014 г., 2015 г. и 2016 г. във всички райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух е регистрирано превишение на

средноденонощната норма и средногодишната норма за ФПЧ10. Отчетени са повече от 35 превишения на средноденонощните норми за трите календарни години в София, Пловдив, Бургас, Монтана, Видин, Ловеч.

Например през 2014 – 2015 г. процентът на население, изложено на наднормени нива на ФПЧ10 в страната, достига до 97 на сто от населението на страната. Близко 80 на сто от него живее при нива на замърсяване над целевата норма за ФПЧ2,5. Около 75 на сто са хората у нас, живеещи при нива на замърсяване над целевата норма за бензо(а)пирен. Само в един район на страната (град Гълъбово) представляват проблем системните превишения на алармения праг на серен диоксид.

За одитирания период у нас е установено продължително замърсяване на атмосферния въздух, като най-висок процент от населението живее при наднормени нива на замърсяване в София, Пловдив и Стара Загора. Одитът е извършен именно в трите общини - Столична, Пловдив и Стара Загора. Регистрираните замърсители на атмосферния въздух в тези райони са в резултат на превишени нива на фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2.5), на азотен диоксид, на

серен диоксид, и бензоапирен, като вид полиароматен въглеводород, който се изолира в проби от ФПЧ10.

Провежданата социална политика за предоставяне на целеви помощи за отопление на лица с ниски доходи също не е насочена към осигуряване на щадящи природата горива и решаване на проблемите за КАВ в големите градове.

Мерките на национално и общинско равнище не са насочени към основните източници на замърсяване – битово отопление на твърдо гориво, стария автомобилен парк и инфраструктурата.

Сметната палата е дала 10 препоръки към министъра на околната среда и водите, препоръки към изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда, директорите на РИОСВ-София, Пловдив, Стара Загора, Столична община и кметовете на Пловдив и община Стара Загора.

Устойчив напредък в управлението на европейските финанси

Последният годишен доклад на Европейската сметна палата показва устойчив напредък в управлението на европейските финанси, като около половината от проверените разходи за 2016 г. са с нива на грешки под 2% праг на същественост, каза

председателят на Европейската сметна палата Клаус-Хайнер Лене пред журналисти в София.

България следва общата европейска тенденция за подобряване на финансовото управление на европейските средства, заяви членът на Европейската сметна палата Илиана Иванова, която представи пред българската Сметна палата доклада. От проверените операции, касаещи земеделието в нашата страна, не са открити никакви грешки, има също сериозно увеличение на разплащанията с финансови инструменти в сферата на кохезионната политика в България, изтъкна г-жа Иванова.

ОДИТИ С ОБЩЕСТВЕН ОТЗВУК

Контролът върху биохрани и продукти у нас не защитава добре интересите на потребителите

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ АТРИБУТИ ЗА БИОХРАНИ ОТ ЕС

КОДОВ НОМЕР НА КОНТРОЛИРАЩАТА ФИРМА

ЗА БЪЛГАРИЯ – BG-BIO-XX

ЗА ДРУГА СТРАНА –

ИТАЛИЯ – IT-BIO-...

ФРАНЦИЯ – FR-BIO-...

ГЪРЦИЯ – GR-BIO-... и т.н.

ЗНАК ЗА БИОЛОГИЧНО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕС

или ЕС НАЦИОНАЛНИЯТ ЗНАК „КАЛИЩКА“

ОБОЗНАЧЕНИЕ ЗА МЯСТОТО, КЪДЕТО СА ПРОИЗВЕДЕНИ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СУРОВИНИ:

- "Земеделие от ЕС";

"Земеделие извън ЕС";

"Земеделие от/вън ЕС".

Сметната палата извърши одит „Развитие, надзор и контрол над производството и търговията с биологични храни и продукти“ за периода от 01.01.2015 г. до 30.06.2017 г. Основният извод на Сметната палата след извършения одит е, че системата за надзор и контрол върху производството и търговията с биологични храни не защитава достатъчно интересите на потребителите.

Контролът върху биологично произведените земеделски продукти и храни в търговската мрежа не е достатъчно ефективен, тъй като липсва информация за всички обекти в страната, които търгуват с биологично произведени земеделски продукти и храни и Българската агенция по безопасност на храните не осъществява контрол върху биологичните храни и продукти в заведенията за обществено хранене и он-лайн търговията.

Процесът по издаване на разрешенията за контролна дейност също не е достатъчно ефективен, има случаи на издаване на разрешения за контролна дейност без процедурите на кандидатите да отговарят на важни нормативни изисквания. Надзорът върху контролиращите лица също не е ефективен, съществуват значими пропуски при извършване на надзорните проверки и последващия контрол за изпълнение на предписанията;

Потребителите не са достатъчно осведомени за изискванията за етикетиране и означаване на биологичните храни и начините за тяхното разпознаване.

В процеса на обсъждане на доклада от страна на Министерството на земеделието, храните и горите са предприети мерки за отстраняване на установените пропуски и актуализация на нормативната уредба и вътрешните правила и процедури.

МЕЖДУНАРОДНИ КОНТАКТИ

Ролята на Сметните палати - да подкрепят институциите за подобряването на ефективността им

"Ние виждаме ролята на институцията като подкрепяща усилията на одитираните обекти, така че те да управляват публичните финанси възможно най-ефективно, ефикасно и икономично. След присъединяването на България към ЕС решихме, че Сметната палата трябва да има превантивна роля, а не само контролни функции. Нашата цел е да помогнем на институциите да работят по-добре". Това заяви председателят на българската Сметната палата Цветан Цветков по време на дискусии в Сметната палата на Румъния. Делегацията от българската Сметна палата бе на посещение от 20 до 23 август 2018 г. по покана на председателя на Сметната палата на Румъния Михай Бусийок.

Г-н Бусийок заяви, че модернизирването на институцията е приоритет на неговия мандат, като одитите на изпълнението заемат все по-голям дял. По време на срещите двамата

председатели обсъдиха и организирането на конференция на ВОИ през май 2019 г. в Букурещ в рамките на румънското председателство на Съвета на Европейския съюз. Румъния ще поеме председателството на 1 януари 2019 г. за период от шест месеца.

Сметните палати на България и Чехия – заедно за укрепване независимостта на ВОИ

Делегация, водена от председателя на Сметната палата на Република България Цветан Цветков, бе на официално посещение във Върховната сметната палата на Чешката република от 11 до 13 септември 2018 г. Участие в делегацията взеха заместник председателят на Сметната палата Тошко Тодоров и Емил Евлогиев, член на Сметната палата.

На среща с инж. Милослав Кала, председател на Върховната сметна палата на Чехия, бяха дискутирани въпроси, сред които: роля на ВОИ на Чехия при активизиране плащането на данъци – редица техни одити са довели до промени в чешкото

законодателство, например промяна на закона за хазарта, в сферата на здравеопазването, промяна на правилата за разпределяне на субсидии от ЕС в селското стопанство и др.

Беше засегнат и въпроса за активното взаимодействие между ВОИ и Парламента.

На срещите бе представена чешката инициатива „Хакатон“ - обща платформа за обмен на отворени данни (open data). Представен бе и ВІЕР проекта на ВСП за споделяне на данни с цел обмен на информация за сравнителен анализ. Това е гъвкава форма на сътрудничество между Върховните одитни институции, която насърчава споделянето на идеи и опит въз основа на еднаква методология за определена област.

Г-н Цветан Цветков запозна чешките колеги с начина, по който българската Сметна палата гарантира надеждността на финансовите отчети - чрез изготвянето на обобщен доклад за финансовите одити на Сметната палата.

Като първи вицепрезидент на ЕВРОСАЙ и нейн бъдещ председател, г-н Кала обеща безрезервната си подкрепа за проект за Укрепване независимостта на ВОИ в рамките на организацията, наречен от него „Софийска инициатива“. Той възникна като резултат от Конференцията „Ролята на ВОИ за засилване на отчетността, прозрачността и интегритета в публичния сектор“, проведена в София.

„Взаимодействието с гражданите – поглед навън“

Основната тема на семинара на тазгодишната среща на Контактния комитет на ръководителите на ВОИ от Европа, която се състоя в Дубровник, бе „Взаимодействието с гражданите – поглед навън“.

Държавите членки и институциите на ЕС, включително ВОИ на ЕС, са изправени пред много предизвикателства на национално и наднационално равнище и теми като Брекзит, миграцията и изменението на климата

включват аспекти, които са от значение за живота на гражданите.

Между ръководителите на ВОИ бе обменен опит в различни аспекти: бяха обсъдени

начините да се отговори на нуждите и загрижеността на гражданите на ЕС, както и най-добрите практики за засилване на взаимодействието с тях.

СЪТРУДНИЧЕСТВО

Препоръките на Сметната палата трябва да водят до реформи в общините

Новата култура на управление включва три основни принципа – управленска отговорност, прозрачност и добър мениджмънт, и ако всяка община и институция прави ежедневно малки стъпки в тези посоки, доброто управление ще се превърне в неизменна реалност от нашето общество. Това каза председателят на Сметната палата Цветан Цветков по време на Националната среща на финансистите, организирана от Националното сдружение на общините в Република

България (НСОРБ). Г-н Цветков връчи на Националното сдружение на общините в Република България почетния плакет на Сметната палата в знак на успешно сътрудничество между сдружението и одитната институция.

Г-н Цветков заяви още, че препоръките, които Сметната палата дава по време на своите одити, е необходимо да водят до истински реформи в общините и са важна част от подобряването на управлението. За съжаление само 60% от тях се изпълняват и е необходимо да обединим усилията си, каза още той. Председателят на Сметната палата предложи да се проведе съвместно обсъждане с народни представители и НСОРБ и по всяка препоръка да се търсят начини и възможности за осъществяването ѝ.

Студентка от УНСС бе наградена със стаж в Сметната палата

Студентката Петра Фотева от Университета за национално и световно стопанство получи специална награда - едномесечен стаж в Сметната палата. Призът е за оригинално решение на одиторски казус в конкурса „Млад одитор“ 2018 г. Наградата дава възможност на студентката да се запознае отблизо с работата в одитната институция и да я мотивира след завършването да търси професионалната си реализация в областта на одита.

ЮБИЛЕЙ

Проф. Иван Душанов – методолог на Сметната палата, пазител на законността, учител и законотворец

Проф. д.ик.н. Иван Душанов отдава 10 години от живота си за възраждането на Сметната палата на Република България, неговият професионален опит, богатата експертиза и лични качества са вградени в основите ѝ, каза председателят на Сметната палата Цветан Цветков в доклада си на тържество, организирано от институцията и катедра „Счетоводство и анализи“ при УНСС по случай 90-та годишнина на професора.

Професорът с всепризната титла „счетоводител № 1 на България“ е член на Върховната одитна институция от първия ѝ мандат – 1995-2005 г. Затова неговият забележителен юбилей събра в УНСС освен десетки представители на академичната общност, счетоводната наука и практика, народни представители и др., също и ръководителите от настоящия и от предходни мандати на Сметната палата.

Приносът на проф. Иван Душанов за развитието на Сметната палата като съвременна одитна институция може да се разгледа в четири аспекта - методолог,

пазител на законността, учител и законотворец, изтъкна Цветан Цветков.

Методолог, защото пряко или под негово ръководство се изработва първата вътрешна нормативна уредба за контролната дейност на Сметната палата при спазването на колегиалния принцип след професионално обсъждане с участието и подкрепата на целия екип на палатата и на нейния председател.

Пазител на законността, защото ръководи както първия одит на възстановената Сметна палата – за митниците, така и одитите на няколко министерства и на БНБ. Учител е не само на студентите, но отдава всичките си знания и опит на „първите бели лястовици“ на външния одит в публичния сектор – инспектори, а по-късно и одитори в Сметната палата.

И законотворец - със заслуги за изработването на Закона за Сметната палата от 2001 г., който модернизира и европеизира институцията, и е един от авторите на концепцията за същностното и институционално разграничаване на външния и вътрешния одит“, посочи още г-н Цветков.

Председателят на Сметната палата връчи на проф. д.ик.н. Иван Душанов Почетния плакет на институцията. Членът на Сметната палата проф. Георги Иванов, който е и зам.-ректор на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ в Свищов, също поздрави сърдечно юбиляра, като освен поздравителен адрес на академията, му подари специален колаж.

www.bulnao.government.bg
